:נסעי׳ או:

שפנ טעי טן. ב ב מיי פ״ב מהלי עירובין הלכה י

טוש"ע א"ח סי שפ"ב

ס"א: מ"ל ב מיי שם הלכה יב

:טוש"ע שם ס"ל

מוש"ע שט ע . . ד ד מיי שם טוש"ע שם ס"ה:

ה ומיי' פ"ט מהל' מלכים

א) [לקמן עה.], ב) [חוספ' פ"ה הט"ו], ג) [ד"מ עא.], ד) [ע"ו כב.], ה) ע"ו עא: יבמות מו:, 1) [תוספתה פ"ה הט"ו], 1) [בתוספ" ליתא דברי ר"מ], ה) [ע"ב], ע) [ל"ל להשכיר], י) [סנהדרין נו.], ל) [ויקרא ה], () בס"א: להוציא מבתי ס, ט כס מו נארט מפתי הגוי, מ) [חולין ו.], נ) גיי מהרש״א לדידיה, ם) וכתובות עו.ז. ע) וחוליו ו.], פ) [וכ"פ הערוך גשם רב האי גאון שבלשון פרסי רב האי גאון שבלשון פרסי נחרא אבורגני שלוחים גם נתר מהרק כתב פי׳ זה בערך מהרק כתב פי׳ זה בשם ר׳ נסים וגם על מוהרקי

הגהות הב"ח

פי' כתיבה וחתימה ורבינו

גרשום פי׳ כלי הביתן,

ל) רש"י ד"ה ר"ל כן יעקב לומר לעולם אינו אוסר עד שיהו וכו' דירה ולא הוא אוסר: (ב) תום' ד"ה בן נח וכו' ולא כפ"ה לפטר אף בגוזל מן העכו"ס וכוי דלא שייך גבי עכו"ס דהא גזלו לסטים את כסותו:

מוסף רש"י

בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה. כן נח שנול ישראל פחות משוה פרוטה, אע"ג דגבי ישראל לאו ממונא הוא דמחלי לאו ממונא הוא דמחלי עליה. גבי עובד כוכבים ממונא הוא ובן נח נצטוה על הגול בסנהדרין (נו.) ואוהרה שלהן זו היא מיתתן ואין לריכין התראה (ע"ז עא: וכעי"ז יבמות •(:m

על בתי העכו"ם מלהוליא לחצר דשויוה

שויוה רבנן לדירת עכו"ם דירה ולא הוה אוסר על ביתו של

ישראל ולא ישראל אוסר על ביתו שאין חילוק רשות בעכו"ם:

גמ' לא שנא חד. ישראל יחידי דר עמו: שמה דירה. ויש לו רשות בחצר ונמצא ישראל המוציא לחצר מביתו שהוא מיוחד לו מוליא מרשות לרשות ורבנן גזרו שלא להוליא מרשות לרשות בלא עירוב דלמא אתי לאפוקי מרה"י לרה"ר: הרי הוא כדיר של בהמה.

ואין לו כח לאסור ור"מ קאמר לה לקמן בברייתא בשמעתין ורמינן מתני עלה ומוקמינן® בדליתיה וישראל גב" יתיב אביי בר אבין ורב חיננא בר אבין אפי׳ כי ליתיה אוסר אלמא דירת עכו״ם לאו שמה דירה: אלא דכ"ע לאו שמה דירה. אלא משום גזרה שמא ילמוד ישראל ממעשיו של עכו"ם הטריחוהו והפסידוהו חכמים לישראל הדר עמו כדי שיקשה בעיניו ליתן שכר בכל שבת ושבת וילא משם ובההיא גזרה פליגי ר"מ ור"א בן יעקב אי גזרינן ליה על ישראל יחיד הדר עם העכו"ם או לא: ר"א סבר כיון דעכו"ם חשוד על שפיכות דמים. לא שכיח יחידי דדייר בהדיה ומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן ור"מ סבר יחידי נמי זימנין דדייר ומש״ה אמור רבנן אין עירוב מועיל כו': ועכו"ם לא מוגר. לא יהא רולה לשכור^ש וילא ישראל זה משם: מאי טעמא. לא מוגר עכו"ם: בריחה. חזקה שיתנה ישראל עמו למלאות כל המבוי כלים אם ירצה: בן נח נהרג. על הגול דהיא מז' מלות כדאמר בד' מיתות בסנהדרין (נו.) ואמרי אזהרה שלהן זו היא מיחתן ואשמועינן ר' יוחנן דעכו"ם לא מחיל אפילו אפחות משוה פרוטה והוי גזל לדידהו: לא ניפן להשבון. דגבי ישראל כתיבי והשיב את הגולה אבל בעכו"ם לא כתיב השבה הלכך כיון שעבר נהרג ואינו משלם: במוהרקי ואבורגני. למלאות החלר בספסלין וקתידראות אם ירלה: הלירו של ערו"ם. אע"ג שסתם חלירות פתוחין לתוכן בתים הרבה אין רשות עכו"ם חלוקה להיחשב רשות כל אחד ואחד לבדו דדירת עכו"ם לא שמה דירה וישראל שאינו דר עמהן שנכנס לאחד מן הבתים בשבת מותר להוליא מן הבתים לחלר ולא הוי מוליא מרשות המיוחדת לעכו"ם זה לרשות שהיא לכולן: ואם יש שם ישראל אחד. דר עמהן אוסר על כל ישראל להוליא מן הבתים לחלר מפני שהיא כחלירו: ר"א בן יעקב אומר (ה) עד שיהו שני ישראלים. דרין בשני בתים ואוסרין זה על זה רשות העכו"ם חלוקה מהן אליעזר בן יעקב אומר לעולם אינו אוסר ואוסר העכו"ם על בתיהם והן אוסרין

ויתיב אביי גבייהו ויתבי וקאמרי בשלמא ר"מ קסבר ⁶ דירת עובד כוכבים שמה דירה ולא שנא חד ולא שנא תרי אלא ר' אליעזר בן יעקב מאי קסבר אי קסבר דירת עובד כוכבים שמה דירה אפילו חד גמי ניתסר ואי לא שמה דירה אפי' תרי נמי לא ניתסר אמר להו אביי וסבר רבי מאיר דירת עכו"ם שמה דירה והתניא י חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה אלא דכ"ע י דירת עכו"ם לא שמה דירה והכא בגזירה ⁰ שמא ילמד ממעשיו קא מיפלגי ר' אליעזר בן יעקב סבר כיון דעובד כוכבים יי חשוד אשפיכות דמים תרי דשכיחי דדיירי גזרו בהו חד לא שכיח לא גזרו ביה רבגן ור"מ סבר זמנין דמקרי ודייר ואמרו רבנו ב אין עירוב מועיל במקום עכו"ם ואין בימול רשות מועיל במקום עכו"ם עד שישכיר ועכו"ם לא מוגר מ"ם אילימא משום דסבר דלמא אתי לאחזוקי ברשותו הניחא למ"ד שכירות בריאה בעינן אלא למ"ד שכירות רעועה בעינן מאי איכא למימר דאתמר רב חסדא אמר שכירות בריאה ורב ששת אמר י שכירות רעועה מאי רעועה מאי בריאה אילימא בריאה בפרומה רעועה פחות משוה פרומה מי איכא למאן דאמר מעכו"ם בפחות משוה פרומה לא והא שלח רבי יצחק ברבי יעקב בר גיורי משמיה דרבי יוחנן ד הוו יודעין ששוכרין מן העכו"ם אפילו בפחות משוח פרומה ל ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן דבן נח נהרג על פחות משוה פרומה ולא ניתן להשבון אלא בריאה במוהרקי ואבורגני רעועה בלא מוהרקי ואבורגני הניחא למ"ד שכירות בריאה בעינן אלא למ"ד שכירות רעועה בעינן מאי איכא למימר אפי' הכי חשיש עכו"ם לכשפים ולא מוגר גופא חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה י ומותר להכנים ולהוציא מן חצר לבתים ומן בתים לחצר ואם יש שם ישראל אחד אוסר י דברי רבי מאיר רבי

שעשאום עכו"ם גמורים לבטל רשות וליתן רשות והלא כך היו מעולם לכ"ע דליכא למימר דמעיקרא גזור ולא קבלו מינייהו דלענין שחיטה ויין

דס"ל כותים גירי אמת הן גבי מלת

כותי מותרת דקתני רשב"ג אומר כל

מלוה שהחזיקו בה כותים יותר

מדקדקין בה מישראל ועוד דאם כן

מה חדשו ר' אמי ור' אסי מי במה

לאכול משחיטתו אלא ודאי ר"ג דיבנה הוה ותחלה גזר על שחיטה

דאורייתא ושבק סתם יינם דרבנן ואע"ג דר"ג קודם דר' מאיר הוה

תלי אותו בדר"מ משום דפשיטא לן בכל דוכתא דחייש ר"מ למיעוט

ולספרים נמי דגרסי הכא רשב"ג הא שמעינן ליה בפ"ק דחולין (דף ד.)

רב ניסים גאון בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה. משכחת נסך הוא דקאמר המם גזור ולא קבלו מינייהו ונראה לר"י דבין לדוקי לה בסנהדרין בפרק ארבע מיתות תנו רבנז ז' מצות ובין כותי 0 לדירה אינם כעכו"ם ומה נצטוו בני נח דינים וברכת השם וע"ז וגילוי עריות שלא הוסיף כותי בחסורי מחסרא בגמ׳ ר״ג אומר לדוקים וכותים אינם ושפיכות דמים וגזל ואבר מן החי, ואמרו אחר זה על שבע מצות בן נח כעכו"ם היינו משום שלה בה המתרך אלא לתקן שלא יקשה לדוקי מאן נהרג. ואמרו עוד אזהרה שלהן זו היא מיתתן. ואמרו פחות משוה דכר שמיה ועוד י"ל דאפילו ר"ג עלמו לא הזכיר בדבריו כשחלק על פרוטה כיון דלאו בני מחילה נינהו גזל מעליא תנא קמא אלא נדוקי לבדו לפי שלא הביא ראייה אלא מלדוקי וא"ת אי הוא. ולפיכך אם בן נח גוזל פחות משוה פרוטה גרס רשב"ג היכי פסקינן בגמרא נהרג. ומה שאמרו ולא ניתן להישבון כלומר כר"א בן יעקב ור' יוחנן נמי דקאמר אפילו השיב את הגזילה נהגו כר"ח בן יעקב ש הח ר' יוחנן אפילו וושיב און ווגוילוו לנגזל אינו נפטר מן המיתה אלא נהרג מכל נמי אמר הלכה כרשב"ג במשנתינו וי"ל דלא פסקינן בגמרא כר"א בן מקום שכבר חייב מיתה. י ובמס' ע"ז בפרק השוכר יעקב אלא על עיקר דבריו דלא את הפועל אמרו ומאי לא אסר בחד ישראל עד שיהו שנים ניתן להישבון אינו בתורת הישבון, כי זה שכתוב אבל בהא דסבר ליה כת"ק דכותים בתורה והשיב את הגזילה כעכו"ם לא פסקינן כוותיה ואפשר

דבהא הלכה כרשב"ג דאינן כעכו"ם

ועוד דהאידנא לא נפקא לן מידי

לענין כותים לבסוף עי כשעשאום

:עכו״ם גמורים

חצירן של עכו"ם הרי הוא כדיר של בהמה. ואס יש

בתים הרבה של עכו"ם פתוחין בחלר

מותר לישראל להכנים ולהוציא לשם

מאחר שאין ישראל דר שם:

ועבו"ם לא מוגר. וא״ת ומעיקרא

עכו"ם שמה דירה מ"ט דעירוב לא

מהני ושכירות מהני וי"ל דעירוב

וביטול בדין הוא דלא מהני שאין

העכו"ם מכיר בהן אבל יודע הוא

שישראל קונה רשותו בשכירות אבל

השתא דאסיקנא שהוא כדיר של

בהמה ומן הדין לא בעי מידי לריך

הוא לפרש מ"ט תקינו רבנן שכירות

דס"ד דטעמא משום דדירת

רבינו חננאל

לישראל נאמר ולא לבני

סוגיא דשמעתא דירת גוי לא שמה דירה, ובגזירה שמא ילמד ממעשיו פליגי, ר' אליעזר בן יעקב סבר (כגון) [כיון] דחשיד אשפיכות דמים, תרי דשכיחי דדיירי בהדי ווי גזרו בהו רבנן איסור עד (שיעברו) [שישכרו]. חד ישראל בהדי גוי דלא שכיח דדייר, אי מיקרי דדיירי לא גזרו ביה רבנן, ור׳ מאיר זימנין דחד נמי דייר. ואמור רבנן אין עירוב ולא ביטול רשות מועיל בהדי גוי עד שישכיר, וגוי אינו משכיר (מ)[ל]ישראל. ואע"ג דלא בעינן שכירה בריאה כמו הירקי ואכרגבי כגון ביניין, אלא אפי׳ ז רעועה דיי אפילו הכי גוי שכירה רא לא משכיר (מ)[ל]ישראל דחייש לכשפים. ו**דכולי** עלמא שכירות בפחות משוה פרוטה מן הגוי הויא שכירות, דקיימא לן בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה. ולא ניתן להישבון, פי׳ בן נח נהרג על הגזל שאזהרתן זו היא מיתתן, ואם יגזל בן נח פחות משוה פרוטה נהרג . עליה, שאין ישראל חייבין מפרוטה ומעלה אלא שהתורה הזהירה והשיב את הגזלה אשר גזל, ואם ר)און גויוו (איא) און השבה. גופה חצרו של גוי הרי הוא כדיר של בהמה. מותר להכניס מתוכה לבתים ומן הבתים לתוכה, ואם יש שם ישראל

עד שיהו שני ישראלים אוסרים זה על זה טפי מעירוב וביטול: רבון לדירת עכו״ם דירה כדאמר לעיל אבל בישראל יחידי לא בן נח נהרג עד פחות משוה פרומה ודא ניתן להשבון. פירש בקונטרס דגבי ישראל כתיב והשיב את הגולה אשר גול אבל בעובד כוכבים לא כתיב הלכך כיון שעבר נהרג ואין משלם משמע מחוך

פירושו דאפילו בגזל מעכו"ם חבירו לא מיחייב בהשבה ולא יחכן אמר לומר כן לפי אותה שיטה דפרק בתרא דעכו"ם (דף עא:) דבעי למידק דמשיכה בעכו"ם קונה דאי אינה קונה אמאי נהרג אבל בהא דנהרג על שוה פרוטה לא קשיא ליה דבדין הוא שיהרג אע"ג דלא קני ביה משיכה כיון דהוי ממון חשוב אבל בפחות משוה פרוטה דלאו ממון הוא ובמשיכה נמי לא קני אמאי נהרג ואי בגחל מעכו"ם איירי א"ל אפי" בפחוח משוה פרוטה ממון חשוב הוא לגבי עכו"ם דלא מחיל על פחות משוה פרוטה ובדין הוא שיהרג אף על גב דלא קני ליה כיון דחשיב ממון לגביה כמו שוה פרוטה לישראל וכל הגזלנים דמיחייבי על הגזילה אע"ג דלא קנו ליה אבל מהא דנהרג על גזל פחות משוה פרוטה מישראל דייק שפיר כדפרשתי ומשמע ליה דאיירי בגחל מישראל מדקחני ולא ניתן להשבון כלומר דאינו חייב להחזיר ובגחל מעכו"ם היה חייב כיון דקפיד ולא כפ״ה דפטר (ט בגחל מן העכו״ם משום דלא כתיבא ביה השבה ומשום קם ליה בדרבה מיניה לא מיפטר דלא שייך גבי עכו"ם דהא נעלו לסטין כסותו בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיד.) משמע דלא קנו אלא בייאוש ומוקמינן בלסטים עכו"ם ועוד דאפילו בישראל אי הוי בעין חייב להחזיר ולא אמרינן קים ליה בדרבה מיניה כדמוכח בפרק בן סורר (סנהדרין דף עב.) גבי בא במחתרת ומשני דהא דמיחייב מיתה משום דמלער לישראל כלומר שהוא חשוב ממון ביד עכו"ם דאין סברא לומר שאם זיערו בשום ענין שיתחייב מיתה ומאי לא ניתן להשבון כלומר כיון דלא במשיכה א"כ כל היכא דאימיה של ישראל הוא דאי משום דמייאש זימנין דלא מייאש ומפרש שאינו בחורת השבון כלומר אם אכלו שאינו בעין לא מיחייב ליתן דמיו אבל כל זמן שהוא בעין ודאי חייב להחזיר אבל אין לפרש אינו בתורת השבון לענין שיפטר בהשבתו ממיתה כמו ישראל ממלקות דהוי בכך ניתק לעשה דאם כן דחק בחנם להעמידה בישראל ומשום דמצערינא דלוקמה בגוזל מעכו"ם: בוהרקי ואבורגני. פירוש מוהרקי כתיבה וחותמות כמו מוהרקייהו דהני בטפסא דמלכא מנח בסוף החולך (יבמות דף מו:) ואבורגני ⁶ שלוחים ור"ח פירש מוהרקי ואבורגני כמו בניין: